



Slovenská republika nenapĺňa záväzky z Deklarácie OSN na ochranu obhajcov a obhajkýň ľudských práv

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva pri príležitosti Medzinárodného dňa obhajcov a obhajkýň ľudských práv upozorňuje, že podľa uskutočneného monitoringu zažívajú ľudia aktívni v ochrane životného prostredia zvýšenú mieru verbálneho aj fyzického obťažovania, zhoršené podmienky pre svoju prácu a pociťujú celkové negatívne nastavenie v spoločnosti.

Stredisko pripomína, že Slovenská republika sa zaviazala k ochrane práv ľudí, ktorí obhajujú ľudské práva v [Deklarácii OSN o ochrancoch ľudských práv](#) prijatej v roku 1999. Slovensko v tejto úlohe nie len zaostáva, ale niektorí verejní predstavitelia priamo živia nepriateľské prostredie, verbálne aj fyzické násilie a zhadzovanie úsilia obhajovať svoje práva či solidarizovať s právami iných. Hovoríme pritom o základných podmienkach pre napĺňanie ľudských práv – nesankcionovať a neprenasledovať ľudí z dôvodu ich angažovania sa za ľudské práva, zabezpečiť funkčné mechanizmy na ochranu osôb pred prípadným obťažovaním či inými hrozbami v dôsledku ich ľudskoprávnej činnosti a aktívne podporovať ochranu ľudských práv.

[Zistenia z monitoringu ochrany obhajcov a obhajkýň environmentálnych práv](#) ukazujú, že skúsenosti s obťažovaním jednotlivých ľudí, ako aj sťažené podmienky pre činnosť organizácií zrkadlia spôsob a obsah komunikácie predstaviteľov ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky na sociálnych sieťach. V rámci monitoringu Stredisko analyzovalo obsah statusov zverejnených Ministerstvom životného prostredia SR a štátnymi tajomníkmi na sieti Facebook, ktoré sa venovali mimovládny organizáciám a občianskym združeniam. „Ak je 93 % všetkých statusov negatívnych, pričom zvyšných 7 % tvorí pár statusov o poľovníckych alebo rybárskych združeniach, nemôžeme sa čudovať, že sa táto atmosféra preniesla aj do reálnych medziľudských vzťahov.“ vysvetľuje Michaela Ujházyová, analytička Strediska. Najväčší podiel statusov na túto tému zverejnil na svojom profile štátny tajomník Filip Kuffa (13,5 %), pozornosť im venuje aj minister Tomáš Taraba (12 %), ako aj profil ministerstva (9 %).

Komunikácia politických predstaviteľov, v ktorej sa objavujú nepodložené alebo nepravdivé informácie, podporuje očierňovanie aj na individuálnej úrovni. A to priamo obsahom, ktorý sa ďalej šíri, a nepriamo vytváraním nepriateľského prostredia a normalizáciou nekorektnej komunikácie. Najčastejšou formou obťažovania, s ktorou majú obhajcovia a obhajkyne skúsenosť, je práve očierňovanie a šírenie nepravdivých informácií (60 %), pričom tieto skúsenosti sú spravidla opakované.

K zvýšenému riziku obťažovania môže prispievať aj zobrazovanie environmentálnych organizácií ako hrozby alebo priamej príčiny úmrtí, povodní či požiarov. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že viac ako polovica respondentstva zažila rôzne podoby verbálneho obťažovania (emaily, sms správy, telefonáty, osobné

konfrontácie). „Dotazníkom sa nám síce podarilo zozbierať len skúsenosti 50 respondentov a respondentiek. Ak však za obdobie posledných 3 rokov uvádza 12 respondentov a respondentiek skúsenosť s vyhrážaním sa a 10 skúsenosť s fyzickým útokom, a to v mnohých prípadoch opakovaným, mali by sme tomuto problému venovať väčšiu pozornosť.“ upozorňuje Ujházyová.

Väčší odstup a rezervovanosť partnerov sledujú aj environmentálne organizácie. Dôvera a spolupráca zväčša pokračujú na lokálnej úrovni, keďže demonizovanie mimovládnych organizácií nezodpovedná reálnej skúsenosti a dlhodobo budovaným vzťahom. Organizácie však zaznamenali ochladenie vzťahov s priamo riadenými organizáciami ministerstva, obmedzenie účasti zamestnancov a zamestnankýň verejných inštitúcií na odborných podujatiach alebo obavy zamestnancov o stratu zamestnania z dôvodu komunikácie či odbornej spolupráce s občianskym sektorom.

„Povzbudzujúcim zistením je to, že napriek negatívnym skúsenostiam a hrozbám u mnohých obhajcov a obhajkýň pretrváva zanieťenie a chcú sa danej problematike venovať naďalej,“ myslí si výkonná riaditeľka Strediska, Silvia Porubánová. Dodáva, že „odolnosť voči obťažovaniu nezbavuje ministerstvo ani orgány verejnej moci záväzkov. To najmenej čo môžu urobiť, je podporovať dialóg so širšou odbornou, ale aj neodbornou verejnosťou, ktorej sa rozhodnutia o životnom prostredí priamo dotýkajú.“